

www.loppa.kommune.no

Rådmannens budsjettkommentarer 2007

Økonomiplan 2007 - 2010

INNHALDSFORTEGNELSE

KAP. 1. INNLEDNING.....	2
KAP 2. FORUTSETNINGER - RAMMEBETINGELSER.....	3
2.1 UTVIKLING DE SISTE ÅRENE.....	3
2.2 RAMMEBETINGELSENE.....	4
2.3 USIKKERHETSMOMENTER.....	4
2.4 KRAV TIL BUDSJETTET.....	5
2.5 STATLIGE STYRINGSSIGNALER FOR KOMMUNEØKONOMIEN.....	5
2.6 BEFOLKNINGSUTVIKLING.....	6
2.7 BUDSJETTRAMMER.....	6
2.8 FRIE INNTEKTER.....	6
2.9 RENTER OG AVDRAG.....	10
2.10 PERSONALSITUASJON - KOSTNADER.....	11
2.11 TJENESTETILBUDET.....	12
2.12 ÅR 2007 – VESENTLIGE ENDRINGER.....	13
KAP 3. FORSLAG TIL DRIFTSBUDSJETT PR. RAMMEOMRÅDE.....	14
3.2 RAMMEOMRÅDE 1.1 - SENTRALE STYRINGSORGANER/FELLESUTGIFTER.....	16
RAMMEOMRÅDE 1.2 OG RAMMEOMRÅDE 1.3 - LEVEKÅRSEKSJONEN.....	18
3.3 RAMMEOMRÅDE 1.2 – OPPVEKST OG KULTUR.....	19
3.4 RAMMEOMRÅDE 1.3 - HELSE, SOSIAL, PLEIE OG OMSORG.....	22
3.5 RAMMEOMRÅDE 1.4 - DRIFTSAVDELINGEN.....	25
KAP. 4 FORSLAG INVESTERINGER I 2007.....	27
KAP. 5 LOPPA KOMMUNES ØKONOMISKE SITUASJON.....	28
KAP. 6 RÅDMANNENS AVSLUTNINGSKOMMENTAR.....	30
INNLEDNING.....	31
FORUTSETNINGER.....	32
ENDRINGER I PERIODEN 2008 – 2010.....	34
<i>Rammeområde 1.1 Sentrale styringsorganer/felles utgifter.....</i>	<i>34</i>
<i>Rammeområde 1.2 Undervisning og kultur.....</i>	<i>34</i>
<i>Andre forhold – Ting kan snu.....</i>	<i>35</i>
FORSLAG TIL ØKONOMIPLAN 2007 – 2010.....	32

KAP. 1. INNLEDNING.

Rådmannens forslag til årsbudsjett 2007 og økonomiplan 2007 - 2010 legges herved frem til politisk behandling. Det må innledningsvis bemerkes at selv med solid økning av kommunenes økonomiske rammer generelt i 2006 og 2007, så kommer Loppa dårlig ut i 2007. Bakgrunnen for dette vil bli nærmere kommentert senere i dokumentet.

I følge Kommunelevens § 45 skal kommunene innen årets utgang vedta budsjett for kommende kalenderår. Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse, jfr. Kommunelevens § 46.

Tidligere vedtatte målsettinger og justeringer er forsøkt hensyntatt ved utarbeidelsen av årsbudsjettet for 2007. I så måte har vedtatt økonomiplan vært en rettesnor for rådmannen. Men det bemerkes at siden rammene er knappe, er det omtrent ikke handlingsfrihet igjen. Dette medfører at det som sedvanlig er en krevende øvelse å balansere driftsbudsjettet, samtidig som kapitalbudsjettet av naturlige grunner da blir lite spennende.

Stadig strammere inntektsrammer har medført strenge prioriteringer de fire siste årene. Dette medfører at vi ikke lenger har noe å gå på, før vi begynner å planlegge driftsåret 2007. Nærmest alt av kommunalt tjenestetilbud som gjenstår er lovpålagt. Også disse oppgavene er innen en rekke områder satt til et absolutt minimumsnivå, og det vil for de kommende år sannsynligvis bli nødvendig å stramme inn drifta enda sterkere.

Det må innledningsvis bemerkes at vi til tross for nedgang i de frie inntektene har hatt meget god økonomistyring de seneste fire årene. Men det er en del omfattende utgifter som vi overhodet ikke har styring med. Her kan spesielt krevende lønnsoppgjør og vesentlig vekst i pensjonsutgiftene spesielt nevnes.

Årets budsjettarbeid har rent budsjett-teknisk blitt utført på en meget tilfredsstillende måte. Rådmannen registrerer at de fleste med budsjettansvar har etablert en god helhets- og totalforståelse i dette arbeidet. Dette er betryggende å registrere, og medfører at vi – etter rådmannens syn – klarer å få maksimalt ut av stadig trangere budsjettammer.

Avslutningsvis kan det kort konstanteres at budsjettarbeidet har skiftet karakter de siste årene. Fra å være et hyggelig arbeid med å fordele ressurser til ulike tjenester – til et stadig krav om effektivisering, modernisering og rasjonalisering. Men det presiseres at vi tross alt klarer å fremlegge et budsjett for 2007 uten ytterligere oppsigelser. Dette skyldes svært varsom benyttelse av de ekstramidlene som vi fikk inneværende år. Dersom de merinntektene som vi tross alt mottok for 2006 hadde blitt ensidig satt til å styrke drifta, hadde vi vært i en håpløs situasjon i dag.

KAP 2. FORUTSETNINGER - RAMMEBETINGELSER.

2.1 Utvikling de siste årene

Kommuneøkonomien har lenge vært satt under lupen. Signaler om effektivisering, rasjonalisering og modernisering er ikke bare ord, men signaler som maner til handling. Krevende lønnsoppgjør og pensjonspremier som etter hvert sprenger alle grenser, gjør sitt til at samtlige kommuner fortløpende vurderer driftsmessige forhold. Også utviklingen av lånerenta påvirker kommuner med stor lånegjeld. I sum medfører dette nesten for krevende utfordringer.

Loppa kommune er i så måte ikke noe unntak. Kommunen har de siste årene vært en av de desidert største taperne på omleggingen av inntektssystemet. De fire foregående år har vi lagt ned i overkant av 40 årsverk – eller om lag 25 % av vår samlede arbeidsstyrke. Vi har redusert innsatsfaktoren innen mulige og nærmest umulige tjenesteområder. Vi er derfor tappet for nødvendige budsjettmessige buffere, og ikke minst handlingsrom. Dette bekymrer rådmannen, siden budsjettet er satt på et absolutt minimumsnivå.

Men våre tidligere grep har tross alt gitt resultater. Til tross for vesentlig inntektssvikt, har vi klart å dekke inn underskuddet fra 2002 (kr. 4,7 millioner). Videre er vi i gang med å bygge opp fond. Foreløpig i beskjedne former, men rådmannen føler at vi selv – isolert sett – har gjort nærmest det som har vært mulig for å komme i en bedre posisjon.

Dette illustreres og dokumenteres ved å henvise til kommunens netto driftsresultat de siste årene:

1999	Kr. 3 475 245,-
2000	Kr. 1 453 267,-
2001	Kr. - 27 500
2002	Kr. -4 324 345
2003	Kr. 3 977 905
2004	Kr. 5 635 882
2005	Kr. 10 072 127

Dette viser at driftsutgiftene i 2001 og 2002 utviklet seg til å bli markant større enn driftsinntektene. Sent i 2002 startet vi derfor en markant snuoperasjon. Denne har gitt positive resultater rent regnskapsmessig, men det legges ikke skjul på at vi ser negative ringvirkninger gjennom betydelig svakere tjenestetilbud, fare for brudd på sentrale lovbestemmelser og indirekte nedgang i folketallet. Men det har vært korrekt å innføre en betydelig strengere økonomistyring og nytenkning innenfor alle ledd av organisasjonen. Dette har vært tvingende nødvendig for å legitimere vårt eksistens grunnlag som egen kommune. (Men rådmannen presiserer at dette regnskapsresultatet vil få en svakere utvikling den kommende tiden. Dette fordi vi selvsagt ikke makter å nedbemanne i samme grad som foregående år. Det er omtrent ikke mer å gå på).

Videre må det bemerkes at netto driftsresultat for 2005 er kunstig høyt. Dette på bakgrunn av blant annet ekstraordinært aksjeutbytte.

De seneste årene har derfor vært preget av en evinnelig økonomisk kamp. Dette både internt i egen organisasjon i forhold til å gjennomføre en massiv "nedskjæringspakke", med der påfølgende lite hyggelige oppsigelser.

Videre har det vært en kamp for å bli sett av statlig myndigheter. Dette i en setting med kommunestrukturdebatt og nye og nærmest umulige krav til ytterligere effektivisering og rasjonalisering.

Denne lopskausen har vært krydret med generell lokal krise i næringslivet, og påfølgende fraflytting. Lokalt bør vi derfor være glade for signaler fra regjeringen. Dette sies til tross for skuffelse over tildelingen for 2007. Dette fordi vi etter prognosene til forrige regjering, ville fått 7 millioner mindre enn det vi tross alt er blitt tildelt nå.

Men jeg antar at sentrale lokalpolitikere lett kan føle skuffelse og en form for urettferdighet, ettersom man ikke blir belønnet godt nok for å ha utført nødvendige handlinger i form av kraftige nedskjæringer. Når man ser at dette medfører nedgang i folketallet, og ytterligere tap av frie inntekter, så blir det en negativ sirkel som det er problematisk å komme ut av.

2.2 Rammebetingelsene

På bakgrunn av at kommunen i andre halvår 2002 erkjente at man gradvis hadde svekket den økonomiske bæreevnen, ble det tverrpolitisk enighet om å fokusere sterkt på økonomistyring og tøff prioritering av oppgaveløsninger. Gjennom en grundig prosess ble man enige om følgende målsetninger:

Loppa kommunes **hovedmål** for kommuneøkonomien:

Loppa kommunestyre har som hovedmål å øke kommunens økonomiske handlefrihet slik at vi kan møte uforutsette svingninger i inntekter og utgifter.

For å bedre kommunens handlefrihet har kommunestyret vedtatt følgende delmål:

- **Netto driftsresultat bør være 5 % av driftsinntektene.**
- **Kommunens totale lånegjeld bør ikke overstige 50 % av driftsinntektene.**
- **Avsetninger til fonds skal være større enn forbruket av fondsmidler.**
- **Avsetninger til fonds bør utgjøre minst 50 % av netto driftsresultat.**
- **Det skal være mindre vekst i driftsutgiftene enn i driftsinntektene.**

Det bemerkes at delmålene naturlig nok er tilnærmet umulige å oppfylle i årsbudsjettet. Men det må presiseres at fra disse ble vedtatt i 2002 og frem til endelig regnskapsresultat i 2003 - 2005, så oppnådde vi en markant forbedring – hvor hovedmålet gradvis fylles, og hvor de fleste av delmålene faktisk er blitt innfridd! Fra rådmannens ståsted er det derfor usedvanlig viktig at dette ikke blir glemte postulater, men kjørerregler for vår økonomiforvaltning, uansett tildelte rammer.

Som en digresjon kan det nevnes at mange folkevalgte trakk litt på smilebåndet når rådmannen fremmet disse målsetningene til politisk behandling. I ettertid ser man at grundig og systematisk arbeid kan snu en i utgangspunktet håpløs situasjon.

2.3 Usikkerhetsmomenter

Det er selvfølgelig ønskelig og ikke gjøre denne listen for lang, men følgende forhold må nevnes:

- Stadig nye tiltak, forskrifter, føringer og pålegg fra statlige myndigheter og andre aktører utenfor kommunen setter press på kommuneøkonomien.
- Skiftende rammevilkår i forhold til uforutsigbare inntekter m.h.t. omlegginger i inntektssystemet for kommunene.
- Om netto "kommuneramme" totalt sett økes, endres ikke fordelingsnøkkelen kommunene i mellom. Ingen må tro at Loppa er en vinner i så måte. Videre blir det nå igangsatt et nytt arbeid

med hensyn til endringer i inntektssystemet. Rådmannen stiller seg tvilende til at vi blir en vinner i dette systemet.

- Befolkningsutviklingen gir virkelig grunn til hodebry. Befolkningsnedgang gir også reduksjon i våre frie inntekter. Allerede inneværende år er dette merkbart, og for 2007 kjennes dette enda sterkere på "kroppen".
- Tidligere vedtak i formannskap og kommunestyre forplikter og stiller forventninger til at rådmannen klarer å etablere disse som gjennomførbare tiltak. Svingninger i kommuneøkonomien gjennom driftsåret, stiller derfor unaturlig høye krav til oss alle.
- Kommunens lånegjeld er høy. Det vil likevel dukke opp behov som vi ikke har kapitalreserve til å dekke.
- Vi påvirker ikke krevende lønnsoppgjør som gang på gang går langt over de forutsetninger som det blir lagt opp til i statsbudsjettet. Samtidig som inntektsnivået svekkes gradvis, stiger våre lønnsutgifter dersom vi ikke nedbemanner.
- Pensjonskostnadene er nærmest et kapittel for seg selv – og medfører en stor utgift.
- Renteutviklingen må også nevnes hensyntatt vår store lånegjeld. Men her er rådmannen tross alt tilfreds med at vi har klart å avsette midler til rentereguleringsfond.

2.4 Krav til budsjettet

Kommunelovens bestemmelser sier at budsjettet skal være realistisk og minst i balanse. Videre er årsbudsjettet en bindende plan for kommunens inntekter i budsjettåret og anvendelsen av disse. I egen forskrift påpeker departementet at kommunene som hovedregel skal ha overskudd på driften for på denne måten kunne finansiere deler av sine investeringer. I så måte mener rådmannen at det er viktig å konsolidere stillingen før nye og til dels krevende tiltak iverksettes. Kommentarene videre i dette dokumentet illustrerer dette.

2.5 Statlige styringssignaler for kommuneøkonomien

Regjeringens forslag til statsbudsjett gir kommunesektoren generelt et betydelig løft i frie inntekter. Men ettersom vi tapte stort på omleggingen av inntektssystemet og har hatt stor nedgang i folketallet, så får vi en mindre nettovest enn de fleste andre kommuner. Loppa og Gamvik kommer desidert dårligst ut av Finnmarkskommunene.

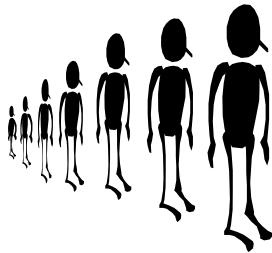
Hovedelementene i regjeringens forslag til økonomisk opplegg for kommunesektoren i 2007 er:

- Det legges opp til en reel vekst i de samlede inntektene på nærmere 5,4 mrd. kr, eller 2,2 pst.
- Av veksten i de samlede inntektene er 2,4 mrd. kr frie inntekter. Av dette er kr. 100 mill. kompensasjon til kommunene for økning i merutgifter ved NAV-reformen. Videre er 160 mill. knyttet til økning i de veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp.
- Øremerkede tilskudd til barnehager øker reelt med om lag 1,9 mrd. Økningen omfatter bl.a. midler til 13 500 nye ordinære plasser i 2007. Psykisk helsearbeid i kommunene styrkes ved en økning av det øremerkede tilskuddet med 350 mill.
- Kommunenes samlede skattevekst blir sannsynligvis høyere i 2006 enn forutsatt i revidert nasjonalbudsjett. Kommunesektoren får beholde de ekstra skatteinntektene i 2006 – om lag 3 mrd.
- Det øremerkede tilskuddet til minoritetsspråklige elever i grunnskolen innlemmes i rammetilskuddet for 2007
- Sykelønnsordningen – Regjeringen foreslår at arbeidsgiver skal få et medfinansieringsansvar for langvarig sykefravær, samtidig som perioden med fullt finansieringsansvar reduseres fra 16 til 14 dager og skjermingsordningene for utsatte grupper utvides. Som andre arbeidsgivere vil

også kommunesektoren få økte utgifter som følge av denne endringen. Hvor stor kostnadsøkningen blir, vil avhenge av i hvor stor grad sektoren lykkes med å redusere sykefraværet.

2.6 Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen de seneste årene viser følgende utvikling:

Innbyggere	Loppa	Finnmark
Pr. 01.01.99	1443	74 061
Pr. 01.01.00	1426	74 059
Pr. 01.01.01	1421	74 087
Pr. 01.01.02	1398	73 732
Pr. 01.01.03	1329	73 514
Pr. 01.01.04	1295	73 174
Pr. 01.01.05	1266	73 074
Pr. 01.01.06	1213	72 973
Pr. 01.07.06	1193	72 799

Tallene taler for seg selv. Som tabellen viser, har vi blitt redusert med 250 personer siden 1999. Det gjøres oppmerksom på at våre frie inntekter er stipulert ut fra folketallet pr. 01.01.06 – 1213 innbyggere. De faktiske inntektene som vi vil motta i 2007 vil være basert på folketallet pr. 01.01.07. Det bemerkes derfor at dersom innbyggertallet ikke viser en positiv trend på slutten av året, så vil våre frie inntekter bli lavere enn prognosene tilsier.

2.7 Budsjetttrammer

Utgangspunktet for budsjetttrammene for 2007 har vært:

- Budsjett 2006.
- Vedtatt økonomiplan
- Regnskap 2004

Budsjettet viser derfor kun mindre korrigeringer i henhold til drift. Stort sett kan man si at samtlige budsjettenheter har fått beskjed om å forholde seg til 2006 rammen, men det er fra rådmannens side redusert ytterligere på tampen av dette arbeidet. Nye og endrede tiltak kommenteres i eget punkt senere i dokumentet. Videre vil totalforutsetningen for budsjettet kommenteres i dette punktet.

2.8 Frie inntekter

Frie inntekter for kommunesektoren består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør om lag 70 % av de samlede inntektene til kommunesektoren. Disse inntektene kan kommunesektoren disponere fritt innenfor de rammene som gjeldende lover og regler gir.

Siden Loppa er en minsteinntektskommune har ikke kommunen "påvirkning" på eget skatteanslag som under tidligere ordninger. Det er veksten på landsbasis som er viktig. Det inntektsutjevne tilskuddet skal utjevne forskjellen mellom skatterike og skattesvake kommuner.

Forslag til kommunale og fylkeskommunale skatteører er fremmet i St.prp. nr. 1 2006-2007. Det foreslås at den kommunale skatteøren for personlige skattytere reduseres fra 13,3 til 12,6 pst. Størrelsen på skatteørene må sees i sammenheng med endringer i skattereglene og anslåtte endringer i skattegrunnlagene. I tråd med forutsetningene i kommuneproposisjonen er det lagt opp til om lag lik

prosentvis vekst i skatteinntekter og rammetilskudd. Med dette opplegget kan skatteinntektene anslås til å utgjøre i underkant av 49 % av kommunesektorens samlede inntekter i 2007.

Skatteinngang jfr. Regnskap/budsjett 2003 – 20067

	Regnskap 2003	Regnskap 2004	Regnskap 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007
Endring		2.5 %	-1 %		-2.7 %
Anslag skatteinntekter	15.943.000	16.340.970	16.183.295	16.935.000	16.476.000

Ovenstående tabell viser utviklingen i kommunens skatteinntekter. Det gjøres oppmerksom på at inntektssystemet samlet sett indikerer at vi kan sette skatteanslaget til kr. 17.1 millioner. På bakgrunn av befolkningsnedgang og andre systemvirkninger, har rådmannen de siste årene valgt å sette ned de frie inntektene med 1 million. Dette har vist seg og holdt stikk, og har vært en god rettesnor.

For 2007 har ikke rådmannen klart å etablere denne nødvendige bufferen. Som det fremgår av tallene ovenfor, har vi denne gang kun i overkant av kr. 600 000,- i "reserve".

De frie inntektene burde vært satt betydelig lavere med hensyn til nedgangen i folketallet, men rådmannen har rett og slett ikke funnet det tilrådelig å kutte enda mer i kommunens tjenestetilbud.

Vi får derfor håpe at folketallet nå stabiliserer seg, ettersom en ytterligere nedgang vil få konsekvenser ved at rådmannen vil måtte foreta en nedregulering av budsjettet allerede tidlig i 2007.

Rammetilskudd

For 2007 er rammetilskuddet prognosert til **kr. 47 793 000,-**. Men det presiseres at det da ikke er tatt høyde for befolkningsnedgang. Rådmannen velger likevel å etterfølge disse prognosene, dette fordi vi har satt skatteanslaget noe ned, og i så måte har redusert de frie inntektene litt – men sannsynligvis ikke nok.

I tillegg har Stortinget gjennomført innlemming eller avvikling av øremerkede tilskudd i inntektssystemet. For å få en oversikt refereres endringer f.o.m. 2003

Følgende tilskudd ble avviklet/innlemmet i 2003:

- Tilskudd til skolefritidsordning
- Tilskudd til leirskoleopplæring
- Tilskudd til seniortiltak i grunnskolen og vgs.
- Grunnskoleopplæring for innvandrere
- Driftsutgifter valg
- Refusjoner til kommuner – valg
- Driftsavtaler fysioterapeuter
- Tilskudd til utskrivning av unge funksjonshemmede (avvikles)

Følgende øremerkede tilskudd ble avviklet/innlemmet i 2004:

- Tilskudd til institusjoner
- Tilskudd til leirskoler
- Tilskudd til musikk- og kulturskoler
- Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner – PP-tjenesten
- Lokale og regionale kulturbygg
- Overføringer til kommunene – konfliktråd
- Rehabilitering – rusreform
- Tilskudd til lokalt miljøvern
- Kommunal overvåking og kartlegging av biologisk mangfold
- Avløpstiltak

Følgende øremerkede tilskudd ble avviklet/innlemmet i 2005:

- Tilskudd til vertskommuner (delvis innlemming)
- Det meste av de statlige midlene til tiltak for psykisk utviklingshemmede blir nå overført gjennom inntektssystemet til kommunene, det tallet på psykisk utviklingshemmede er et eget kriterium i kostnadsnøkkelen.

Endringer i 2007 er nevnt tidligere i dette dokumentet.

Beregning av rammetilskudd for 2006 og 2007

(tall i hele tusen)

Fast del:					Skjønn.			
Innbygger-tilskudd. Utgiftsutj.	Overgangsordninger	Nord Norge tilskudd	Regional-tilskudd	Sum fast del	Ekstraord Skjønn.	Ordinært skjønn	Selskaps-skat	Totalt rammetils.2005/2006
23.306	422	8.015	9.633	41.376	0	4.756	156	46.288
23.608	420	7.949	9970	41.947	0	5.650	196	47.793

Kommunenes inntektssystem er komplekst og slett ikke uproblematisk å sette seg inn i. Det kan nevnes at utgiftsutjevningen blir beregnet på grunnlag av en kostnadsnøkkel som består av 19 ulike kriterier for kommunene. Utgiftsutjevningen er begrunnet med at en rekke forhold av demografisk, geografisk og sosial art gir strukturelle kostnadsforskjeller som kommunene i liten grad kan påvirke. For at kommunesektoren skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere må det tas hensyn til slike strukturelle kostnadsforskjeller ved fastlegging av de økonomiske rammene. Slike kostnadsforskjeller kan for eksempel være aldersfordeling eller reiseavstand innen kommunen

I løpet av perioden 2002 – 2006 er det gradvis gjennomføres fire endringer i inntektssystemet:

- Det ekstraordinære skjønnet skal avvikles – og er nå avviklet i 2006
- Nye bosettingskriterier skal innføres i kostnadsnøkkelen
- Skatteandelen skal trappes opp
- Inntektsutjevningen skal økes

Det er hovedsakelig disse elementene som har gitt oss kraftig nedgang i de frie inntektene totalt sett i perioden. Og det er dette systemet og vedtatte systemendringer som de frie inntektene fortsatt beregnes etter.

Videre er det verdt å merke seg at f.o.m. 2003 vil innbyggertilskuddet, inkludert utgiftsutjevningen og inntektsutjevningen, være basert på befolkningstall pr. 01.01. i budsjettåret (i stedet for befolkningstall pr. 01.01. året før budsjettåret). Utgiftsutjevningen er foreløpig og vil først være endelig i juni 2007. Inntektsutjevningen vil ikke bli endelig klar før i februar 2008, fordi inntektsutjevningen foretas løpende gjennom budsjettåret. Det vil si at endelig fordeling av rammetilskudd til hver enkelt kommune for 2007 først er klar i februar 2008. Man skal derfor merke seg at samtlige tall som våre prognoser er tuftet på, baserer seg på innbyggertall pr.01.01.06.

Når det gjelder inntektsutjevningen så skal den utjevne forskjeller mellom kommunenes skatteinntekter. Løpende inntektsutjevning innebærer at det inntektsutjevrende tilskuddet til den enkelte kommune beregnes fortløpende 7 ganger i året når skatteinngangen foreligger. Inntektsutjevningen vil i 2007 være basert på at kommuner med skatt under landsgjennomsnittet får kompensert 55 pst. av forskjellen mellom egne skatteinntekter og landsgjennomsnittet.

I tillegg får de kommuner som har lavere skatteinntekter enn 90 pst. av landsgjennomsnittet kompensert 35 pst. av forskjellen mellom egne skatteinntekter og 90 pst. av landsgjennomsnittet. Dette blir finansiert ved at alle kommuner trekkes et likt beløp pr. innbygger.

Det vil være for omfattende å gå mer i detalj på forhold som påvirker de frie inntektene ytterligere. Men dersom det er noen som ønsker en bredere tilnærming til inntektssystemet, så anbefales "grønt hefte" som er tilgjengelig på internett: <http://odin.dep.no/krd>.

Rådmannen benytter anledningen under dette avsnittet til og kort å repetere at for ett år siden forelå forslag til nytt inntektssystem etter Borge-utvalgets fremlagte systemendring. Dette ble heldigvis for oss ikke vedtatt. Dette nevnes siden dette konkret ville medført at vi hadde tapt 5 millioner over en ti års periode. Nå nedsettes det ett nytt utvalg for å fremarbeide forslag til nytt inntektssystem. Her blir det viktig at samtlige sentrale lokalpolitikere benytter sine kanaler for om mulig påvirke det endelige utfallet av dette arbeidet.

Med forbehold om utviklingen av folketallet fastsettes følgende tall for Loppa kommunes frie inntekter for 2007:

Rammetilskudd for år 2007	kr. 47.793.000,-
+ Netto inntektsutjevning	kr. 6.651.000,-
Totalt rammetilskudd	kr. 54.444.000,-
+ Skatt på formue og inntekt	kr. 16.476.000,-
Frie inntekter	kr. 70.920.000,-
Tilleggsproposisjon	kr. 350.000,-
Totalt	kr. 71.270.000,-

2.9 Renter og avdrag

Beregning av rente og avdragsutgifter for 2007:

Bank	Lånenr.	Renter/avdrag	2004	2005	2006	2007
Husb.	16700626 1	Renter	51.500	46.814	55.659	53.670
		Avdrag	27.200	27.200	34.000	54.400
		Restgjeld	1.271.600	1.244.000	1.210.000	1.156.000
Husb.	167009398	Renter	27.665	25.339	28.830	26.535
		Avdrag	32.000	40.000	48.000	56.000
		Restgjeld	696.000	656.000	620.000	552.000
Husb.	167132638	Renter	20.766	18.640	44.519	42.749
		Avdrag	0	0	21.897	62.261
		Restgjeld	500.000	500.000	978.458	905.804
K. Bank	19930349	Renter	83.559	98.429	71.148	72.220
		Avdrag	427.920	427.900	427.920	427.920
		Restgjeld	2.567.720	2.139.800	1.712.000	1.283.960
K. Bank	19 970 262	Renter	131.658	163.359	136.656	167.622
		Avdrag	179.520	179.520	179.520	179.520
		Restgjeld	4.128.860	3.949.340	3.759.820	3.590.300
K. Bank	19 980 053	Renter	37.516	37.590	24.120	19.734
		Avdrag	250.600	250.600	250.600	250.600
		Restgjeld	1.002.400	751.800	501.200	250.600
K.kreditt	Refinans.	Renter	1.416.321	1.176.397	957.113	1.137.700
		Avdrag	2.063.856	2.063.856	2.063.856	2.063.856
		Restgjeld	29.925.903	27.862.047	25.819.091	23.734.335
Husb	Startlån 167142702	Renter				36.060
		Avdrag				0
		Restgjeld		0	800.000	800.000
K. kreditt	Helsesenter	Renter	1.562.063	1.273.126	1.073.735	1.328.767
		Avdrag	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000
		(Restgjeld)	33.850.000	31.540.656	29.815.656	28.665.656
	Totalt renter		3.375.711	2.830.000	2.400.000	2.900.000
	Totalt avdrag		4.161.096	4.140.000	4.176.000	4.250.000
	Restgjeld		74.912.483	68.643.000	65.300.000	60.938.655

Tabellen viser beregningen av kapitalutgifter for de innlån som er registrert i Loppa kommune pr. dato. Det opptas ikke nye lån i 2007.

Rådmannen må nevne at den totale lånegjelden i 2002 var på ca. 45 millioner. Det sier seg selv at ny-investeringene har medført en ytterligere sårbar økonomi. Selv med et meget gunstig rentenivå har dette påført oss en brutto driftsutgift på omkring kr. 2,7 millioner årlig. Det er dog gledelig å se at totalgjelden vår er redusert med ca. kr 15 millioner fra 2003 til 2007. Dette er et helt nødvendig økonomisk grep. Men det er likevel litt paradoksalt at lånegjelden pr. innbygger stiger – dette pga. nedgang i folketallet.

Det understrekes også at vi er svært sårbare i forbindelse med renteutviklingen. Det er muligens ikke lagt inn tilstrekkelig rentemargin i 2007. Dette fordi rådmannen rett og slett ikke evnet dette grepet på tampen av budsjettarbeidet.

Men vi har rentebufferfondet å tære på, dersom det skulle bli nødvendig. Men dette fondet er ment som en langsiktig reserve, slik at dette ikke er noen heldig løsning.

2.10 Personalsituasjon - kostnader

Innledningsvis vil rådmannen repetere at vi de tre fire årene på bakgrunn av kommunestyrets budsjettvedtak, har redusert våre stillingshjemler med omlag 40 årsverk.

For 2007 har vi valgt å legge en samlet pott for lønnsglidning under rammeområde 1.1. Denne potten er fastsatt til kr. 1 100 000,-. Etatene har stort sett lagt inn de fleste kjente lønnsendringer, slik at dette skal dekke overheng – og full årsvirkning av lokale forhandlinger 2006.

Vi har budsjettet ordinær pensjonspremie for 2007 med 19 %. I følge KLP er dette forventet maksimal premie for Loppa kommune. Dette tilsvarer inneværende års premienivå.

Rådmannen skrev følgende i kommentarene til 2006 budsjettet – det er en selvfølge at samme gjennomgående holdning råder også i 2007:

Som et stabiliserende økonomisk tiltak forutsetter rådmannen at vi innfører nærmest ansettelsesstopp i 2006. Kun nyrekruttering av det som vurderes som absolutt nøkkelpersonale kan godkjennes. For øvrig forutsetter rådmannen at vi benytter kommunens samlede arbeidsstryke gjennom totalvurderinger. Dette vil bli drøftet nærmere med arbeidstakerorganisasjonene, slik at vi fremmer en felles forståelse for håndteringen av situasjonen.

Dette er vanskelig å etterleve, siden samlet arbeidsstyrke nå er i knappeste laget. Men vi skal fortsatt være kritiske i forhold til å vurdere ledige stillinger. Men rådmannen registrerer at det nå blir færre og færre muligheter – færre og færre stillinger å spille på.

Følgende tabell viser utviklingen av lønnsutgiftene i henhold til fjorårets budsjett:

Art	Tekst	Budsjett 2006	Budsjett 2007
01	Fastlønn inkl. avtalefestede tillegg	41 890 000	44 787 000
02	Vikarer	2 938 000	2 990 000
03	Ekstrahjelp	544 000	326 000
04	Overtid	363 000	377 000
05/06	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	1 331 000	1 086 000
08	Godtgjørelse folkevalgte	656 000	689 000
09	Sosiale utgifter	8 487 000	7 967 000
099	Arbeidsgiveravgift	165 000	227 000
	TOTALE LØNNSUTGIFTER	56 374 000	58 449 000
73	Refusjon fylkeskommunen	888 000	1 127 000
71	Sykelønnsrefusjon	1.392.000	987 000
	NETTO LØNNSUTGIFTER	54 094 000	56 335 000

Det må bemerkes at i 2003 var de totale lønnsutgiftene kr. 56 038 000,-. I tillegg må omleggingen av pu-tjenesten nevnes, hvor vi nå betaler ut lønnsmidler, i stedet for refusjon til annen kommune (ca 3 mill). Ut over dette har bare siste lønnsoppgjør kostet oss nærmere 3 millioner. Så selv om tallene markerer lønnsvekst, har vi faktisk tatt høyde for en vesentlig nedbemanning. Konkret kan det sies at lønnsveksten fra 2006 til 2007 kun skyldes lønnsoppgjør.

2.11 Tjenestetilbudet

Tjenestetilbudet er de seneste årene vesentlig redusert. For 2007 gjennomfører vi kun mindre endringer sammenliknet med de tre siste årene. Det er nødvendig med et lite pusterom, ettersom slitasten på enkelte områder nå begynner å bli rimelig stor. Men rådmannen presiserer at vi fortsatt har noen områder hvor det er mulig å rasjonalisere noe. Men det presiseres at dette vil være direkte uheldig, ettersom vi ikke kan la hele organisasjonen gå på akkord med seg selv.

I fjor skrev rådmannen følgende:

"Målet nå blir på mange måter mindre ambisiøst, men enda mer utfordrende. Vi skal være tilfreds dersom vi klarer å opprettholde et akseptabelt og forsvarlig tjenestetilbud. Det som er optimalt ønskelig, vil innenfor en rekke fagområder måtte bli det som kan forsvares som et akseptabelt minimumstilbud. Dette er beklagelig, men helt nødvendig i forhold til våre inntektsrammer. Det sier seg selv at når en liten kommune kutter 20 årsverk på ett år – og 40 årsverk på tre år, så må det merkes av brukerne av våre tjenester. Rådmannen føler likevel at den nedbemanningen vi har gjennomført har vært tilnærmet forsvarlig. Dyktige medarbeidere skal ha honnør for måten omstruktureringene har blitt gjennomført. Problemet nå er at vi har ikke potensiale for ytterligere kutt. Vi kan bruke naturlig avgang og på denne måten klare å hente inn noen stillinger over år. Men potensialet er lite, ettersom de aller fleste stillinger nå antegnes å være helt nødvendige for den daglige drift. Noen ny stor kutterunde vil bli dramatisk og direkte ødeleggende for kommunen og lokalsamfunnene."

Kommunens politiske ledelse må være klar over sammenhengen mellom personalressurser og tjenesteproduksjon. Det foreligger en naturlig balanse, som medfører at vi ikke kan forvente økt tjenesteproduksjon og bedre tjenester med de kuttene vi har foretatt.

Tiltakslust, iver og glød etableres gjennom felles tilhørighet. Lagånd blir skapt gjennom trygghet og stolthet for den organisasjonen man selv er en del av. Derfor må vi være flinke til å kommunisere hva

faktisk reduksjon av tjenester vil medføre også for den enkelte ansatte. Når vi reduserer driftsmidlene, reduserer vi i de fleste tilfeller tjenestegraden.

Rådmannen vil også presisere at alle har et ansvar for å ivareta og bygge opp et godt arbeidsmiljø. Dette er spesielt viktig i tida vi er i og har foran oss. I så måte blir det ytterst viktig å kommunisere ulike problemstillinger og faktisk uenighet på en ryddig måte. Dette i erkjennelse at ingen i organisasjonen ønsker noen av de foreslåtte kuttene. Men rådmannens evige dilemma gjennom de siste års prosesser har vært at noen plasser måtte kuttene foreslås.

Rådmannen opplever også at det virker som om vi til tross for den stramme kommuneøkonomien har et godt arbeidsmiljø. Selvsagt er mange preget av at situasjonen er endret. Fra å ha en sikker jobb i kommunen, har det nå bredt seg en usikkerhet. Hvem er neste på eventuelle kutteliser – er nok en tanke som er rådende hos mange. Når dette er sagt, så presiseres det at vi nok har tjenesteområder med ulike forhold som kan påvirke arbeidsmiljøet. Men disse forholdene behøver nødvendigvis ikke å skyldes stramme økonomiske rammer. Rådmannen antar på noen måter at trange rammer, også kan medføre styrket samhold. Særlig dersom man klarer å definere "felles" fiende.

2.12 År 2007 – Vesentlige endringer

Endringene de seneste årene har vært dramatiske. Endringene for 2007 svekker ytterligere vårt samlede tjenestetilbud og totale forvaltning, men er heldigvis ikke så omfattende som i perioden 2003-2005. Vi klarer omtrent å opprettholde 2006 nivået. Dette til tross for at vår inntektsvekst er vesentlig lavere enn virkninger av lønnsoppgjøret, prisstigning og endret rentenivå.

Bakgrunnen for at det er mulig - er at vi har klart å ta høyde for store deler av lønnsoppgjøret inneværende år. Når rådmannen sier at det koster mellom omlag 3 mill. så er det helt korrekt. Men ca. 2 mill av disse midlene er tatt med inneværende år - slik at gapet ikke blir for stort.

I tillegg la vi ikke inn økningen som vi fikk i revidert nasjonalbudsjett. Det var omlag og grovt regnet ca. 600 000,-. Dette ble ikke medtatt for å kunne ta høyde for befolkningsnedgangen. I tillegg hadde vi en reservebuffer på at vi budsjetterte de frie inntektene om lag kr. 400 000,- lavere enn prognosene tilsa i 2006.

I sum medfører dette at gapet mellom utgifter og inntekter i 2007 ikke blir større enn at vi klarer dette. Men denne tryllekunsten kan man bare gjøre en gang. Så når dette midlet er brukt opp, blir det vanskeligere og vanskeligere i årene fremover.

Det bemerkes videre at rådmannen har holdt fokus på å unngå oppsigelser og nedlegging av stillingshjemler så langt dette har latt seg gjøre. I budsjettforslaget foreligger det derfor ikke noen forslag til nye direkte oppsigelser. Men vi har fulgt opp vedtak gjennom inneværende budsjettår, og også tatt stilling til styringssignaler fra økonomiplanen.

Strengt tatt burde vi rent økonomisk fokusert på enda større stillingsreduksjoner, men dette er ikke mulig uten at vi kommer i en nærmest absurd situasjon.

(Noe annet blir det i forhold til økonomiplanen, hvor vi denne gang har vært nødt til å skissere en rekke uønskete og lite populære tiltak).

Likeså har rådmannen forsøkt å verne de enhetene som er så små, at ytterligere reduksjoner ville medført direkte nedleggelse.

Rådmannen har også forsøkt å følge styringssignaler gitt av kommunestyret i budsjett-drøftingene tidligere i høst. Videre må det presiseres at budsjettet er så stramt, at det skal usedvanlig god økonomistyring til for ikke å gå med underskudd.

De ulike tiltak ramses opp nedenfor, og kommenteres nærmere under sitt særskilte område:

- 50 % stilling på driftsavdelingen legges ned, jfr. vedtatt økonomiplan.
- Overføringene til Loppa Kirkelige Fellesråd økes med kr. 100 000,-. Det er prosentvis den største økningen som er gitt noe rammeområde. Men Kirkelig Fellesråd har ikke fått noen økning de seneste årene. Når man så tar hensyn til de utfordringer og de lån som er etablert, finner rådmannen dette nødvendig. Og rådmannen har full tillitt til at midlene benyttes meget varsomt, ettersom det ikke kan forventes ytterligere vekst i overføringen fra kommunen de kommende år.
- Overtid vil kun bli beordret og satt i verk når det nærmest står om liv og helse – som i 2006. Dette medfører selvfølgelig et vesentlig lavere tjenestenivå. (Rent budsjettmessig gir ikke dette tiltaket særlig stor effekt, men regnskapsmessig vil vi kunne tjene på dette.
- Overheng av endringer og ”reduksjoner” av stillinger er budsjettert med full effekt i 2007.
- Vikarbruken skal være effektiv. Det forventes således fleksibel bruk av personale på tvers av sektorene også i 2007. Ordinære vikarer tas kun inn når det er helt nødvendig.
- Påvirkbare egeninntekter er økt vesentlig innen noen områder – se egen sak til kommunestyret
- Vedlikehold innen bolig, veg og veilyks er satt på et minimumsnivå.
- Økonomien i Loppa Havn er forbedret. Dette innebærer at vi våger å budsjettere med noe høyere inntekter enn det som faktisk er regnskapsført foregående år.
- Vi vil i løpet av året vurdere noen flere områder for interkommunalt samarbeid. Ved kapasitet, vil vi fortløpende vurdere salg av tjenester til andre
- Flere inntektsposter er satt maksimalt av det vi kan forvente oss. Her kan kort frie inntekter nevnes.
- Vi budsjetterer med liten rentemargin, og må muligens benytte rentefondet dersom renta stiger vesentlig.
- Pensjonen er lagt på inneværende-års nivå.
- Vi har klart å dekke inn et krevende lønnsoppgjør, gjennom at vi tok tilstrekkelig høyde for dette i 2006 budsjettet.

KAP 3. FORSLAG TIL DRIFTSBUDSJETT PR. RAMMEOMRÅDE

3.1 Generelle forhold

Forslag til driftsbudsjett pr. rammeområde (nettorammer) etter internregnskapet/budsjettet.

Kap.	Tekst	Budsj.2006	Budsj.2007	Økt/reduert ramme
1	Adm.seksjonen	12 450 000	11 646 000	-804.000
2	Oppvekst og kulturetaten	19.457.000	20.781.000	1.324.000
3	Helse og sosialetaten	28.948.500	29.293.000	344.500
4	Driftsavd.	3.958.000	3.973.000	15.000
	Sum	64.813.500	65.693.000	879.500

Av tabellen fremgår det at vi har kuttet på en rekke budsjettkontoer. At det totalt sett er en liten økning på rammene fra 2006 til 2007 skyldes i all hovedsak lønnsoppgjøret – full årsvirkning og overheng. Tallene vil bli kommentert/forklart senere – under det enkelte rammeområde.

Driftsresultat fremkommer slik:		
	Budsjett 2006	Budsjett 2007
Driftsinntekter	92 078 000	95 487 000
Driftsutgifter	88 580 000	93 888 000
Brutto driftsresultat	3 498 000	1 599 000
Finansinntekter	1 032 000	1 195 000
Finansutgifter	6 653 000	7 227 000
Avskrivninger	2 358 000	5 027 000
Netto driftsresultat	235 000	594 000
Overført til investering		503 000
Avsatt til bundet fond	235 000	91 000
Budsjett i balanse	-	-

3.2 Rammeområde 1.1 - Sentrale styringsorganer/fellesutgifter.

Fordeling av utgiftene/inntektene kan synliggjøres nærmere med følgende tabell:

Utgifter Kostra hovedgruppe	Regnskap 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007
Lønn og sosiale utgifter	5.493.709	5 139 000	4 926 000
Kjøp av varer og tjenester	8.207.072	3 253 000	3 246 000
Tjenester som erstatter kom.tj.prod	487.217	550 000	781 000
Overføringsutgifter	3.753.724	5 287 000	4 271 000
Finansutgifter	5.114.300	0	0
Sum utgifter	23.056.022	14 229 000	13 224 000
Inntekter			
Salgs og leieinntekter	294.290	187 000	91 000
Refusjoner	6.364.685	562 000	447 000
Overføringsinntekter	3.375.000	1 000 000	1 000 000
Finansinntekter og transaksjoner	1.860.403	30 000	40 000
Sum inntekter	11.894.378	1 779 000	1 578 000
Sum netto utgifter	11.161.644	12 450 000	11 646 000

Innspill til planlegging/fremtidsutsikter

De fire siste års budsjettprosesser har vært av spesiell karakter. Vi har kuttet stillinger langt utover det rådmannen trodde var mulig. Vi har redusert generelle driftsutgifter i et vesentlig omfang, og vi har gjennom dette tilpasset oss nye rammer. Men dog med erkjennelse av at vi har ikke vesentlig mer å gå på hva gjelder modernisering, rasjonalisering og effektivisering.

Ambisjonsnivået for 2007 blir som dette dokumentet er gjennomsyret av – preget av å holde stand med stadig knappere ressurser. Dette er demotiverende, men rådmannen er tross alt glad for at vi ikke behøver å igangsette ny nedbemanning i 2007.

Rådmannen ønsker likevel å gi uttrykk for at det som virkelig betyr noe for oss, er etablering av arbeidsplasser og det faktum at vi må snu flyttestrømmen. Så lenge vi har nedgang i folketallet, vil uansett systemvirkninger i inntektssystemet, medføre at det blir knappere ressurser år for år.

I så måte er det positivt at fylkeskommunen har søkt om omstillingsstatus for de kommunene som sliter mest i Finnmark – deriblant Loppa kommune. Dette er isolert sett ikke eneste løsning, men det kan være et godt fundament for videre positiv samfunnsutvikling.

Videre må vi ikke la en dårlig kommuneøkonomi bli et altoppslukende tema. Med dette mener jeg at vi ikke må la vanskelige driftsmessige forhold prege oss for mye. Det er mulig å få til en lokalsamfunnsutvikling, uten at denne kun er tuftet på kommunal rikdom og overflod.

Rådmannen tror vi skal klare omstillingen, og at vi ved hjelp av å ha "tru" på, kan påvirke ulike prosesser på en god måte. Omstillingen internt i kommunen indikerer dette. Vi har på sett og vis klart dette. Og da bør vi kunne lykkes også på andre områder.

Endringer i oppgaver m.v.

Rådmannen skrev følgende i fjorårets budsjettkommentarer:

”Ettersom vi har en helt annen kommunal hverdag å forholde oss til, er det naturlig at nytenkning må prege oss fremover. Samordning av tjenester, utstrakt samarbeid på tvers av sektorene og endringer i arbeidsoppgavene har vært og vil være nøkkelord i tiden som kommer. Dessuten vil vi oppleve at tida ikke alltid strekker til når vi skal foreta analyser og konsekvensvurderinger. Vi må derfor belage oss på å prøve og feile en del. Jeg våger også å si at vi må ta lettere på en del oppgaver enn tidligere. Vi må i erkjennelsen av at vi er en liten kommune, fokusere på å gjennomføre en del oppgaver godt nok. Vi kan ikke forvente at vi skal være ”best i klassen” innenfor tyngre tjenesteoppgaver”.

Den beskrevne situasjonen er ikke endret. Kommuneøkonomien blir bare mer og mer anstrengt. Samtidig er det utfordrende å møte en voksende etterspørsel etter tjenester, uten at vi opplever vekst i våre inntektsrammer. Særlig innenfor pleie- og omsorg er dette en relevant problemstilling.

Langsiktige mål

Rådmannen skrev følgende i fjorårets budsjettkommentarer:

”Aktivitetsnivået i budsjettforslaget er redusert innenfor samtlige rammeområder. Dette er gjort for å få budsjettet i balanse. Smertegrensen er nådd i forhold til dette, og vi har absolutt ikke mer å gå på. Rådmannen tillater seg derfor å be om at samtlige politiske partier bruker sine politiske kanaler til å få satt småkommuneproblematikken på dagsorden. Dersom vi fortsatt skal bo her, og dersom vi fortsatt skal ha et forsvarlig tjenestetilbud, så tåler vi ikke mer seigpining. Likevel er det vår fordømte plikt å gjøre jobben så kreativt og så lite smertefullt som overhodet mulig.

Rådmannen maner til, tross for dystre spådommer at vi holder hodet kaldt og våger å tenke overordnede strategier. Hva skal vi gjøre for å få til en positiv utvikling i folketallet? Hva gir rotfeste for ungdom? Hvordan skal vi videreutvikle fiskerinæringa, og hvilke andre komparative fortrinn kan vi videreutvikle? Hvordan forvalter vi best vårt sjø- og landareale? Spørsmålstillingene et utømmelige. Men vi må våge å kjenne på dem, og ta de inn over oss før det er for sent.”

Det er således vanskelig å ha andre vyer enn å saldere driftsbudsjettet.

Innspill til økonomiplanen 2007– 2010

Det gis ikke rom for nye kostnadskrevenne tiltak i perioden. Målsetningen er å fastsette driftsnivået etter faktisk økonomisk ressursgrunnlag. For rådmannen er det overmåtelig viktig å holde økonomisk fokus. Vi har klart det de tre foregående år. Utfordringen blir imidlertid bare større og større – og mer og mer krevende.

Kommentarer til årsbudsjettet 2007

Driftsramme til Loppa kirkelige fellesråd inngår i rammeområde 1.1. Tildelte rammer for de siste årene viser følgende utvikling:

Budsjett 2000	Budsjett 2001	Budsjett 2002	Budsjett 2003	Budsjett 2004	Budsjett 2005	Budsjett 2006	Forslag 2007
1 570 000	1 624 000	1 692 000	1 500 000	1 425 000	1 300 000	1 300 000	1,4 mil.

Tidligere reduksjoner for fellesrådet har etter rådmannens syn vært udramatiske. Dette fordi presteskyssen ble statlig finansiert pr. 01.01.03.

Pr. 2004 medførte mva-kompensasjonsordningen at området ikke fikk et betydelig netto tap.

Reduksjonen for 2005 var imidlertid vesentlig, men ikke verre enn det vi parallelt har gjennomført i kommuneorganisasjonen. Jeg vet at dette har vært en stor utfordring for fellesrådet. På bakgrunn av dette – og det faktum at fellesrådet nå har økt sin gjeldsramme, foreslår rådmannen å øke kommunens overføring med kr. 100 000,-.

Formannskapetets disponible midler er foreslått (uendret) til kr. 130 000,-. Det må gjøres oppmerksom på at en stor del av disse midlene allerede er bundet opp gjennom tidligere vedtak og avtaler. Rådmannen skulle ønske at rammen i forslaget hadde vært av betydelig større omfang, men har ikke evnet å finne midler til dette.

For øvrig gjøres det oppmerksom på at området er budsjettert på et absolutt minimum. Dersom noe er feilbudsjettert eller direkte oversett, vil dette medføre underskudd. Det finnes overhodet ikke budsjettbuffer igjen.

Videre må det presiseres at det er lagt inn kr. 1.1 millioner til lønnsglidning.

Fra 1. august 2003 ble rammeområde 1.2 – oppvekst og kultur og rammeområde 1.3 – helse og sosial slått sammen til en enhet under navnet levekårseksjonen. Etter nylig foretatt strukturendring har vi valgt å beholde levekårseksjonen. Men den er nå klarere splittet opp i en deling mellom oppvekst og kultur, pleie og omsorg samt helse og sosial. Dette kommenteres ikke nærmere, ettersom saken forutsettes godt kjent for kommunestyret.

3.3 Rammeområde 1.2 – Oppvekst og kultur

Kommentardelen fra sektoren bygger på delegert ansvarsområde (lokal tilpasning).

Fordeling av utgiftene/inntektene kan synliggjøres nærmere med følgende tabell:

Utgifter Kostra hovedgruppe	Regnskap 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007
Lønn og sosiale utgifter	21 290 741	17 687 000	19 201 000
Kjøp av varer og tjenester	3 881 233	3 400 000	3 805 000
Tjenester som erst. kom.tj.prod	906 654	1 002 000	945 000
Overføringsutg.	939 770	1 738 500	2 435 000
Finansutgifter	352 500	0	0
Sum utgifter	27 370 898	23 827 500	26 386 000
Inntekter			
Salgs og leieinntekter	992 177	871 000	1 127 000
Refusjoner	5 939 659	3 499 500	3 979 000
Overføringsinntekter	1 045 224	0	500 000
Finansinntekter og transaksjoner	94 000	0	0
Sum inntekter	8 071 060	4 370 500	5 606 000
Sum netto utgifter	19 299 838	19 457 000	20 780 000

Innspill til planlegging/fremtidsutsikter

I budsjettforslaget er det ikke lagt opp til noen nedleggelse av skoler, barnehager eller skolefritidsordninger. Rammene til kulturskolen, folkebiblioteket og ungdomskubbene holdes forholdsvis uforandret. Bergsfjord Ungdomsklubb er lagt inn som nytt ansvarsområde.

Barnetallene for barn 0 – 15 år i Loppa er nedadgående. Bergsfjord og Øksfjord holdes ganske stabilt, men i Nuvsvåg og Sandland blir det færre barn de neste årene, slik det ser ut nå.

Langsiktige mål

Oppvekst og utdanning:

Barn og unge skal ha et trygt og sikkert oppvekstmiljø i kommunen vår, og ha et stabilt, godt og helhetlig læringsmiljø, både i barnehage, sfo og skole.

Oppvekst og kulturkontoret vil være samlende for hele kommunen, og arbeide for mer kontakt mellom bygdene, spesielt for barn og unge. Vi vil arbeide for lokale, regionale og nasjonale mål for oppvekst og utdanning, og gi god og målrettet informasjon til barnehager, skoler, foreldre og myndigheter.

Kultur:

Vi vil tilrettelegge og oppmuntre til et mangfoldig og levende kulturliv i kommunen, og være en brobygger mellom skole og barnehage, og de frivillige organisasjonene som driver idrett og annen kulturvirksomhet. Kulturskolen gjør en god innsats i forhold til å skape kontakt mellom barn/unge i de forskjellige skolekretsene.

Personalforhold:

Arbeidsverktøy/-forhold må tilpasses det arbeidet som skal gjøres i skoler og barnehager. Det innebærer bl.a. en opprustning av datautstyret og læremidler i virksomhetene.

Det må arbeides med seniorpolitikken, slik at vi tar vare på det trofaste personalet vi har i virksomhetene i avdelingen. For øvrig må det arbeides for å beholde de medarbeiderne vi har, samt rekruttere nye medarbeidere som ønsker å bosette seg i Loppa kommune.

Innspill til økonomiplanen 2007 – 2010

Tilrettelegging for funksjonshemmede i kommunale bygg, skoler og barnehager.

Øksfjord Samfunnshus fikk installert rullestolrampe i vår, og den fungerer bra, også for småbarnsforeldre med barnevogner.

Høgtun skole har fått montert automatiske døråpnere på ungdomsskolen, men flere av de andre skolene mangler god tilrettelegging for funksjonshemmede elever.

Vektlegge og prioritere høgt kompetansenivå i skole og barnehage. Et svært godt virkemiddel i den forbindelse er vårt regionale samarbeidskontor for skole og barnehage.

Skoler og barnehager må få tilrettelagt arbeidsforhold/-verktøy slik at de tilfredsstillir kravene som settes til dem. Vi må ivareta og støtte det engasjerte, fleksible og kompetente personalet vi har i de enkelte virksomhetene i avdelingen.

Tilrettelegge for samarbeid mellom bygdene i kommunen; opprettholde "Team Loppa" og gjennom det bidra til en "Loppa-identitet".

Kommentarer til årsbudsjettet 2007

Årets budsjettarbeid har vært en hektisk og krevende prosess. De enkelte virksomhetene sendte inn forslag til budsjett. Disse ble justert etter hvert som vi så at dette var helt nødvendig for å saldere driftsbudsjettet. Det presiseres at dette arbeidet er gjort i samråd med den enkelte budsjettansvarlige.

Skolene:

Administrasjonen har gjennomgått skolenes ressurser ut fra lovpålagte ressurser, og beregnet etter elevtall og rammetimetall vil dagens stillingshjemler ved skolene stort sett opprettholdes. Videre er det selvsagt tatt hensyn til fjorårets kommunestyrevedtak som i budsjettssammenheng klart definerte skolenes rammer.

Videre har skolene tatt høyde for utgifter i forbindelse med kunnskapsløftet. Kunnskapsløftet går i hovedtrekk ut på at det skal gjennomføres kompetanseutvikling for skoleeiere, lærere og skoleledere. Videre er det lagt opp til stor utskiftning av læremidler/-bøker i grunnskolen, i første rekke prioriteres innkjøp av nye bøker til kjernefagene. Målet med reformen er å styrke elevenes grunnleggende ferdigheter, blant annet ved å sette tydeligere kompetansemål for fagene. Reformen er omfattende, og omfatter nye læreplaner samt ny fag- og timefordeling. Digitale kunnskaper og ferdigheter likestilles med lesing, regning, skriving og muntlig, og det innebærer at datautstyret på skolene og barnehagene må rustes opp en del, også i forhold til lærernes arbeidsforhold. Nuvsvåg, Bergsfjord og Sandland blir tilknyttet bredbånd i februar 2007, og det stiller større krav til maskinkapasiteten på disse skolene.

For de elevene som har behov for særlig tilrettelagt undervisning, er det budsjettert med kr. 800 000, - til spesialundervisning. Som nevnt tidligere går statstilskuddet til fremmedspråklige minoriteter i grunnskolen inn i Rammetilskuddet til kommunen fra 2007. Dette tilsvarer kr. 230.000 for våre skoler i 2007.

I dette forslaget er det ikke lagt inn reduksjon av bemanningen ved skolefritidsordningene, selv om både Høgtun og Bergsfjord har ledig kapasitet.

Barnehagene:

Det er nå budsjettert med reelle tall i forhold til egenbetaling og refusjoner til barnehagene. Inneværende år var det budsjettert med nærmest maksimal benyttelse av ledig kapasitet. Loppa kommune har i dag totalt 74,51 % barnehagedekning for barn 0 – 5 år. For barn 0 – 2 år er den 70,83 % og for barn 3 – 5 år 77,78 %. Både Øksfjord og Bergsfjord har ledig kapasitet, men det er fortsatt lite barnehagegrunnlag i Nuvsvåg og Sandland. Dette innebærer at vi ikke får så mye skjønnsmidler, som de kommunene som har stor barnehageutbygging. Implementering av ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er overlatt til den enkelte kommune, men det er kanalisert noen kompetansehevingsmidler til dette gjennom de regionale samarbeidskontorene.

Kultur:

Bergsfjord Ungdomsklubb startet opp i vår, og er innført som et nytt ansvarsområde. De har fått budsjettert driftsmidler på lik linje med ungdomskubbene i Øksfjord og Nuvsvåg.

Tilskuddsordningen til idrett opprettholdes slik den er, mens kulturtilskuddet økes til 80.000. Ordningen med bygdekino i Øksfjord og Nuvsvåg opprettholdes, og det blir gitt godtgjørelse til skoleklasser for tilrettelegging av dette.

Den kulturelle skolesekken videreføres, og gir muligheter for reising/turer/teaterbesøk for alle skolene i kommunen.

3.4 Rammeområde 1.3 - Helse, sosial, pleie og omsorg.

Kommentardelen fra sektoren bygger på delegert ansvarsområde.

Fordeling av utgiftene/inntektene kan synliggjøres nærmere med følgende tabell:

Utgifter Kostra hovedgruppe	Regnskap 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007
Lønn og sosiale utgifter	26 498 356	28 624 000	29 262 000
Kjøp av varer og tjenester	4 882 076	5 151 500	5 555 000
Tjenester som erst. kom.tj.prod	459 132	649 000	464 000
Overføringsutgifter	1 914 201	1 530 000	1 559 000
Finansutgifter	262 252	77 000	77 000
Sum utgifter	34 016 017	36 031 500	36 917 000
Inntekter			
Salgs og leieinntekter	2 754 478	2 252 000	2 464 000
Refusjoner	6 016 583	4 754 000	5 083 000
Overføringer	8 000	0	0
Finansinntekter og transaksjoner	98 761	77 000	77 000
Sum inntekter	8 877 822	7 083 000	7 624 000
Sum netto utgifter	25 138 195	28 948 000	29 293 000

Innspill til planlegging/fremtidsutsikter

Psykiatri:

Opptrappingsplan for psykisk helse har varighet ut 2008. Etter planen skal det øremerkede tilskuddet som i dag fordeles etter helse- og sosialnøkkelen i inntektssystemet for kommunene fra 2009 legges inn som del av kommunenes frie inntekter. Psykiatriplanen for Loppa Kommune ble rullert for et år siden, og ble vedtatt i kommunestyret den 04.11.05, sak 042/05 (Psykiatriplan 2005 - 2008). På grunn av nye krav fra sentrale myndigheter er psykiatriplanen blitt rullert igjen, og planen med tiltaksdelen skal dekke planperioden 2007 – 2010. Kommunene må blant annet planlegge hvordan psykisk helsearbeid skal driftes etter opptappingsperioden, det vil si fra 2009.

I denne sammenheng framheves følgende målsettinger for det videre arbeidet:

- Styrke forebyggende arbeid rettet mot psykiske lidelser.
- Mestring av egen sykdom.
- Gjøre tjenester til mennesker med psykiske lidelser mer tilgjengelig.
- Samhandling / Tverrfaglighet.
- Øke kompetansen blant personell og samfunnet for øvrig.
- Forbedre kvaliteten og effektiviteten i tjenestene.
- Brukermedvirkning; tilpasse tjenestene bedre til pasientenes behov, gi pasienter og pårørende større innflytelse over tjenestene.

Generelt:

Et overordnet mål for pleie- og omsorgstjenesten er at den enkelte tjenestemottaker skal sikres tjenester av god kvalitet, og at de individuelle behov blir dekket på en forsvarlig måte. Det jobbes med kvalitetssikring av helse- og sosialtjenestene, i løpet av 2007 skal det utarbeides standarder og skriftlige retningslinjer for tildeling av alle pleie- og omsorgstjenester.

Endringer i oppgaver m.v.

IPLOS (Individbasert pleie- og omsorgsstatistikk) forskriften ble vedtatt 17. februar i 2006. Fra 1. mars 2006 er IPLOS et **obligatorisk** verktøy for saksbehandling, dokumentasjon og statistikk for alle landets kommuner. Første obligatorisk innsending blir i begynnelsen av 2007, basert på IPLOS-data for 2006. Grunnlaget for statistikken skal inneholde opplysninger om den enkelte søker / tjenestemottaker fra 01.03 – 31.12.2006. Innsending og revisjon av innsendte opplysninger skal følge de tidsfrister og rutiner som til enhver tid gjelder for KOSTRA. På grunn av utskifting av ledelse, mangel på nøkkelpersoner over lang tid, periodevis sykepleiermangel og tidspress i pleie- og omsorgstjenesten har vi hatt noen problemer å få gjennomført IPLOS opplæringen, registrering m.m. Alle faglærte ansatte har fått IPLOS – opplæring i høsten 2006, og vi regner med å ha alt på plass innen utgangen av 2006.

For øvrig opplever ansatte i pleie- og omsorgstjenesten stadige endringer i arbeidsoppgavene sine. Brukere av pleie- og omsorgstjenester har mer sammensatte behov, og veldig syke og pleietrengende mennesker bor i sitt eget hjem. Dette krever fleksibilitet, entusiasme, evner til å tilpasse seg i en travel hverdag og høy faglighet. Det er viktig at arbeidsgiveren tilrettelegger arbeidsforholdene til ansatte slik at det er mulig å gjøre en god, og kvalitativ jobb innen pleie- og omsorgstjenesten.

Langsiktige mål

Helse

Målsettingen for avdelingen på lang sikt er å bevare en etat som preges av høy kompetanse, fleksibilitet, entusiasme og høy tjenesteproduksjon. Evnen til å tilpasse seg endrede rammebetingelser vil være avgjørende for å kunne yte befolkningen gode nok helsetjenester i framtiden.

De signaler som gies fra statlig hold er at stadig flere og mer ressurskrevende oppgaver blir overført til kommunene. Det følger lite midler med og dette krever evne til nytenking og fleksibilitet.

Alle tjenester skal kvalitetssikres framover, og det vil bli utarbeidet en skisse til hvordan vi skal få ferdigstilt dette arbeidet.

PLO

Å sikre et godt pleie- og omsorgstilbud til de sykeste. Alle som ønsker det skal få mulighet til å bo hjemme så lenge det er mulig å ta i mot nødvendige pleie- og omsorgstjenester hjemme.

Å få til en effektiv arbeidsdeling mellom ulike tjenester og boformer i pleie- og omsorgstjenesten, og få prioritert sykehjemsplassene til de oppgavene hvor det er størst behov for et integrert tjenestetilbud med både bolig, sykepleie og medisinsk tilsyn.

Å utforme og bygge ut et pleie- og omsorgstilbud som er tilpasset de lokale forholdene og behov.

Å sikre en brukermedvirkning i alle pleie- og omsorgstjenestene.

Innspill til økonomiplanen 2007 – 2010

Psykatri:

Handlingsplan /-program for kommunens psykiske helsearbeid skal framgå i tilknytning til økonomiplanen for 2007 – 2010. Den enkelte kommunen skal sørge for å integrere den oppdaterte planen i kommunens økonomiplan, jfr. Kommunelovens § 44 nr 3 og nr 5 samt merknadene til sistnevnte bestemmelse der planer som må presenteres som vilkår for statlige tilskudd er nevnt eksplisitt. Sosial- og helsedirektoratet understreker at det er viktig å få fram den varige styrkingen som de øremerkede midlene og kommunens egenfinansiering gir rom for. Som planforutsetning for 2009 og 2010 legges til grunn den generelle forventede veksten i kommunenes inntekter for disse to årene. Dette innebærer at veksten for psykisk helsearbeid antas som for øvrige tjenester som finansieres gjennom frie inntekter.

I økonomiplanarbeidet har vi forsøkt å finne rom for økning og egen opptrapping hva angår midler for arbeidet innen psykisk helsevern for årene 2009 og 2010. Dette har vært helt umulig når vi har foretatt en totalvurdering av kommunens økonomiplan. Vi har imidlertid klart å opprettholde samme satsingsnivå som planlagt i 2008 for de kommende årene i planen. Dette er vi tilfredse med, ettersom vi da ivaretar statens intensjoner med denne satsingen.

Videre må det bemerkes at vi likevel er skeptiske til at disse midlene blir innlemmet i kommunens frie inntekter. Dette fordi våre prognoser for frie inntekter reelt sett har en nedgang i økonomiplanen. Man kan i så måte få et forklaringsproblem i forhold til reduksjoner innenfor andre rammeområder. Dette kan medføre at man kan bli fristet til å benytte psykiatrimidlene som frie inntekter – til å saldere andre gap i totalbudsjettet.

Pu-tjenesten:

Tilskuddsordningen for ressurskrevende brukere er evaluert i 2005 av Ressurscenteret for omstilling i kommunene på oppdrag fra Sosial- og helsedirektoratet. Hovedkonklusjonen fra RO er at ordningen oppleves som nødvendig og at den gjennom sin tilførsel av midler og økt fokus på målgruppen bidrar til å sikre gode tjenester til målgruppen. Videre har arbeidsgruppe fra Sosial- og helsedirektoratet og KS utarbeidet en innspill til Helse- og omsorgsdepartementet.

Helse- og omsorgsdepartementet arbeider; blant annet med bakgrunn i rapporten fra Sosial- og helsedirektoratet og KS, videre med utforming av ordningen og vil i kommuneproposisjonen for 2008 presentere eventuelle endringer i hvordan kommunenes egenandel skal beregnes. Det kan se ut som det er ønskelig å få økt refusjonssatsen tilbake til minimum 80 % som var den gjeldende refusjonssatsen fremtil svekkelsen av ordningen i statsbudsjettet for 2006.

Hjemmebasert omsorg generelt og institusjonsomsorg

Pleie- og omsorgstjenester er i stadig utvikling. Kommunen har i løpet av få år gjennomgått en endring både når det gjelder hvilket omfang og hvilke tjenester kommunen tilbyr brukerne sine. Antall brukere i pleie- og omsorgstjenesten har økt, og behovet for tjenester blant innbyggere i kommunen forventes å øke ytterligere i de neste årene. Økt vekt på hjemmebaserte tjenester og omsorgsboliger skal sikre at flest mulig eldre kan bo hjemme så lenge som mulig. En viktig forutsetning for dette er et fleksibelt og bredt tjenestetilbud. Det er forventet at vi trenger enda flere hender i eldreomsorgen, og dette gir økonomiske konsekvenser for kommuneøkonomien.

Kommentarer til årsbudsjettet 2007

Sosialavdelingen

Budsjettet for 2006 til økonomisk sosialhjelp holder fint. Sosialtjenesten beholder samme nivå på budsjettpostene. Dette fordi det er usedvanlig vanskelig å spå og se inn i fremtiden for hvordan dette feltet vil utvikle seg gjennom året.

Barnevern

Barnevernbudsjettet er redusert med til sammen kr. 481.000 i forhold til 2006 budsjettet. Dette er et meget trangt budsjett, men hvis aktiviteten ikke øker vesentlig vil dette hold.

Helseavdelingen (legestasjon, helsestasjon, jordmor og fysioterapeut)

For helseavdelingen er det ikke lagt opp til endringer. Vårt største usikkerhetsmoment er fremdeles transport av helsepersonell, hvor legetilsyn er den største andelen. Frekvensen av legetilsyn varierer sterkt fra måned til måned slik at det faktisk er nærmest umulig å kunne gi et riktig anslag. På bakgrunn av årets forbruk har vi stipulert om lag samme forbruk i 2007.

Videre knytter det seg stor usikkerhet omkring beredskapskostnadene. Vi har derfor ikke budsjettert med noen merutgifter her, men gjør oppmerksom på at dette kan påføre oss en vesentlig merkostnad

Legenes utekontordager

I økonomiplanen var det bebudet en vesentlig endring av legens utekontordager. Denne endringen modereres vesentlig i årsbudsjettforslaget. Legene har i 2006 utvist stort ansvar ved å selv sløyfe utekontordager og slå sammen der dette var mulig. Videre har en utvist stort faglig skjønn i forhold til legetilsyn.

Psykatri:

Vi har klart til å bygge opp en godt fungerende tjeneste innenfor psykisk helsevern. Opptrappingen har vært vellykket, og for å illustrere fikk Loppa kommune kr 696 000 øremerket tilskudd i 2004, i 2006 har vi fått tildelt kr 936 000. Det forventede tilskuddet for 2007 er kr 1 076 000. Det skal satses på økt praktisk bistand i bolig, og det er planlagt til å øke miljøarbeiderstillinger til to 50 % stillinger i løpet av 2007. Det er viktig å bemerke at behovet for miljøarbeid og praktisk bistand i bolig har økt kraftig i de siste årene blant brukere innen pleie- og omsorgstjenesten. Sosiallærerstilling fortsetter som prosjektstilling i år 2007.

Pu-tjenesten:

Statens bidrag til dekning av utgifter for ressurskrevende brukere refunderes etter særskilt rapportering av kostnader. For å bli regnet som ressurskrevende bruker må kommunens netto utgifter til lønn overstige innslagspunktet på 745 000 kroner per bruker (tall i 2006). Ut over innslagspunktet får kommunene kompensert for 70 % av utgiftene på landsbasis. Unntaket fra ordningen er strekt hjelpetrengende eldre over 67 år som finansieres over ordinære midler til eldreomsorgen i kommunene. Fra innrapportering for 2006 ble det gjennomført enkelte tiltak for å få bedre kontroll med ordningen; blant annet er det innført krav om at det skal foreligge enkeltvedtak for tildeling av tjenester. Det er forventet at refusjonsordningen er det samme i år 2007, og det er foreslått at innslagspunktet for 2007 blir prisomregnet til 770 000 kroner per bruker.

Hjemmebasert omsorg generelt og institusjonsomsorg:

Formålet i utgangspunktet er å holde seg innenfor dagens økonomiske rammer, og det er ikke budsjettert noen store økninger innen hjemmebasert omsorg og institusjonsomsorg. Hvis det skulle bli nødvendig å øke rammene innenfor disse ansvarsområdene, skal det taes opp til politisk behandling som enkelte saker.

Lønnsutgifter generelt:

Det er ikke tatt høyde til lønnskostnader etter lokale lønnsforhandlinger innen rammeområde 1.3.

3.5 Rammeområde 1.4 - Driftsavdelingen.

Kommentardelen fra sektoren bygger på delegert ansvarsområde.

Fordeling av utgiftene/inntektene kan synliggjøres nærmere med følgende tabell:

Utgifter Kostra hovedgruppe	Regnskap 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007
Lønn og sosiale utgifter	5 430 728	4 924 000	5 059 000
Kjøp av varer og tjenester	5 310 897	5 270 000	5 343 000
Kjøp av tjenester	1 558 384	1 594 000	1 547 000
Overføringsutgifter	920 343	423 000	461 000
Finansutgifter	452 202	2 593 000	91 000
Sum utgifter	13 672 285	14 804 000	12 501 000
Inntekter			
Salgs og leieinntekter	7 479 285	7 877 000	8 057 000
Refusjoner	1 165 494	611 000	471 000
Overføringer	350 000	0	0
Finansinntekter	0	2 358 000	0
Sum inntekter	8 994 779	10 846 000	8 528 000
Sum netto utgifter	4 677 775	3 958 000	3 973 000

Følgende hovedposter inngår i tabellen ovenfor:

- Administrasjon driftsavdelingen og uteseksjonen.
- Maskinpark og tekniske tjenester.
- Samferdsel
- Bygg og eiendomsforvaltning.
- Fjellsikring

Endringer i oppgaver m.v.

Driftsavdelingen er i gang med et gjensidig samarbeidsprosjekt med Alta kommune på området Geodata og byggesak, det ventes en effektivisering og en forbedring av tjenestene med bakgrunn i prosjektet.

Driftsjef er i 40% permisjon frem til april 2009. I denne perioden er han ansatt 40% som prosjektleder for Alta kommune med ansvar for byggeprosjekter der.

En 50% stilling som Servicemedarbeider er fjernet i forslag til budsjett for 2007.

Brann- og feievesenet utfører feiertjeneseter for Hasvik kommune, det vil bli foretatt en evaluering av feiertjenesten i 2007.

Det arbeides videre med mulighetene for effektivisering av drift og vedlikehold av kommunens bygg og anlegg gjennom automatisk driftsovervåking, det er foreslått å avsette midler for dett på VA-sektoren i 2007.

Snøbrøyting på Skavnakk er kuttet fra sesongen 2007/2008 da det ikke er fastboende med behov for brøyting.

Det er ikke tatt med sommerjobb for skoleungdom i budsjettet for 2007, det ble foretatt særskilt bevilgning for dette i 2006.

Langsiktige mål

Få til en effektiv utnyttelse av ressursene ved etaten, slik at vi kan levere gode tjenester internt til kommunens øvrige etater og eksternt til kommunens innbyggere. Vi ønsker å fremme godt samarbeid mot andre kommuner og instanser som det er naturlig å samarbeide med.

Innspill til økonomiplanen 2007 – 2010

Behovet for stillinger med driftsavdelingen må fortsatt vurderes, ved naturlig avgang bør det ses på om det er mulig med omorganisering og effektiviseringstiltak i stedet for nyansettelser. Driftsavdelingen arbeider kontinuerlig med vurdering av behovet for stillinger og effektivisering. Fra 2009 vurderes ytterligere en 50% stilling ved naturlig avgang.

Det må fortsatt ses på behovet for brøyting på steder med liten eller ingen bosetting om vinteren.

Den økonomiske utviklingen i Loppa Havn KF og utleiemarkedet for kommunale boliger og bygg vil fortsatt være av stor betydning for utviklingen av inntektene innenfor rammeområde teknisk sektor.

Kommentarer til årsbudsjettet 2007

Økte utgifter

Lønnsutgiftene forblir uendret eller går litt ned i forhold til 2006, det har vært lønnsøkning men en 50% stilling som Servicemedarbeider kuttes i forbindelse med naturlig avgang.

Driftsjef er ute i 40% permisjon i forbindelse med jobb i Alta kommune frem til 2009.

Driftstyringsanlegg for økt beredskap og sikkerhet innen VA-anlegg er lagt inn med kr 200.000,-. Det er foreslått økt satsing på arealplanarbeidet med kr 150.000,-

Indirekte kostnader til regnskapsføring, revisjon, renteutgifter og avskrivninger m.m. for VAR-sektoren er lagt inn i budsjettet jfr. Revisjonsrapport fra 2006.

Reduserte utgifter:

Lønnsutgiftene er redusert på grunn av reduksjon av stillinger og permisjon jamfør kommentarer ovenfor.

Finansutgifter reduseres gjennom at avsetning til VAR fond settes ned med 89.000,-. Det er ellers foretatt en rekke mindre reduksjonen på utgiftsiden.

Økte inntekter

Inntekter for områdene vann, avløp, feiing og slamtømming er økt med bakgrunn i revisjonsrapport fra 2006, ellers er det ikke foretatt økning utover korrigerings for den generelle lønns og prisstigning.

Reduserte inntekter

Ingen større endringer.

KAP. 4 FORSLAG INVESTERINGER I 2007

Som i 2006 er det heller ikke muligheter til å foreta lånebaserte finansieringer i 2007. Vi har flere områder hvor det burde vært gjort noe, men vi har overhodet ikke økonomisk kapasitet til dette.

Lånegjelda vår er altfor høy, og den må betales ned de kommende årene – før det igjen kan bli aktuelt å foreta lånebaserte investeringer.

Rådmannen har imidlertid funnet rom for et tvingende nødvendig prosjekt i kapitalbudsjettet. Dampskipskaia i Øksfjord har over tid blitt skadet ved at sjøen har vasket ut masse under kompetansesenteret. Dette må utbedres umiddelbart. Pr. dato foreligger det ikke nøyaktig kostnadsoverslag for dette arbeidet, men det er prisestimert til om lag kr. 750 000,-. Rådmannen foreslår følgende finansiering for prosjektet:

Overføring fra driftsbudsjettet	kr. 500.000,-
Midler fra næringsfondet	kr. 250.000,-
Totalt	Kr.750.000,-

Det foreligger kommunestyrevedtak på prosjektutredning i forhold til renovering av samfunnshus og bygging av idrettshall/stor gymsal. Rådmannen har ikke våget å legge dette inn i budsjettet, men foreslår at sakene utredes og behandles fortløpende. Dersom det blir en overkommelig økonomi i disse prosjektene, bakes de inn i budsjettet etter kommunestyrevedtak.

KAP. 5 LOPPA KOMMUNES ØKONOMISKE SITUASJON.

Kommunen har siden det begredelige regnskapsresultatet i 2002 gjennomført en omfattende snuoperasjon. Fra 2002 til 2003 forbedret vi regnskapsresultatet med i overkant av 8 millioner. Gjennom regnskapsavslutningen for 2004 og klarte vi å dekke inn hele det resterende underskuddet fra 2002. Videre klarte vi å avsette midler til fond i 2004 og 2005. Dette indikerer helt klart at vi har gjennomført mer enn det vi selv hadde forventet var mulig.

På toppen av å ha hatt en situasjon med større vekst i utgifter enn i inntektene frem til 2002, har vi de senere årene virkelig fått merke konsekvensene av kriterieendringene i inntektssystemet. 2006 var således siste år med vridning av "gamle" systemvirkninger. Det er dette systemet som er rådende også i 2007. Som nevnt tidligere taper vi stort på nevnte systemvirkninger og nedgang i folketallet.

Dette er tatt opp gjentatte ganger med KRD og Fylkesmannen, uten at vi har blitt møtt med avbøtende tiltak. Dette er beklagelig, men et faktum vi må forholde oss til. For 2007 klarer vi å balansere driftsbudsjettet uten oppsigelser og omfattende driftsreduserende tiltak. Dette ene og alene fordi vi har benyttet merinntektene for 2006 meget varsomt. Men dersom trenden med realnedgang i frie inntekter fortsetter, vil det være umulig å balansere driftsbudsjettet for resterende del av økonomiplanperioden.

Signalene fra staten de siste årene har vært entydige. Det nytter ikke å syte og klage, kommunene må gjøre jobben selv. Dette arbeidet har vi gjort i perioden 2003-2005. Men nå føler rådmannen at vårt effektiviseringspotensiale er nådd. Det blir umulig å gjøre store innsparinger uten at dette smerter og direkte ødelegger deler av Loppasamfunnet.

Av økonomiplanen vil det fremgå tiltak som kan bli aktuelle de kommende årene. Rådmannen ser med gru frem til å effektivisere dette, ettersom dette vil bli et svært uhyggelig arbeid.

Regjeringen starter nå arbeidet med å fremarbeide forslag til nytt inntektssystem. Rådmannen antar at små distriktskommuner som Loppa, ikke kommer vesentlig bedre ut enn i dag. Vi må være klar over at et politisk flertall allerede i dag er av den formening om at Finnmarkskommunene fortsatt favoriseres og får for mye gjennom systemet.

I så måte blir det viktig at vi parallelt arbeider aktivt for å utvikle arbeidsplasser og vekst i lokalsamfunnet. Vi må stoppe nedgangen i folketallet, ellers vil det ikke gå mange år før det bokstavelig talt er kroken på døra.

Dette er skrevet og sagt mange ganger tidligere. Og det er ikke et enkelt arbeid – hvor det foreligger fasit for gode løsninger. Men vi må bevare trua, være løsningsorientert og ikke minst forsøke å gjennomsyre dette arbeidet med ukuelig optimisme. I så måte kan det være lurt og fri seg fra rådmannens dystre kommentarer hva angår budsjettet.

Videre er vi sårbare i småkommuner og små samfunn. Dette merkes gjennom stor slitasje på enkeltpersoner. I så måte drister rådmannen seg til å avgi en subjektiv kommentar. Alle er vi enige om at næringslivet må utvikles og arbeides aktivt med. Vi har en ordfører som arbeider utrettelig med dette. Noen ganger oppnås gode resultater, andre ganger ser man ikke resultatet av møysommelig arbeid. Slik er det bare.

Det jeg etterlyser i forhold til dette, er mer kollektiv støtte og ikke minst mer aktiv deltakelse fra det politiske miljø. Inspirasjon og arbeidsglede er umåtelig viktig i dette arbeidet, og det må vi i fellesskap etablere rom for.

Videre må det positivt bemerkes at vi heldigvis har skapt oss små buffere gjennom at vi nå har etablert litt fondsmidler. Vi har litt midler på generelt driftsfond og investeringsfond. Og vi har heldigvis klart å etablere rentebufferfond. Videre er det grunn til å tro at vi vil klare å få et overskudd i 2006 regnskapet. Dette fordi vi ikke har regulert inn ekstra skatteinntekter og tillegg gitt i revidert nasjonalbudsjett. I tillegg har vi stort sett klart å ha god budsjett disiplin inneværende år. Dette skal kunne gi oss tiltrente midler som kommunestyret kan disponere ved avleggelse av årsregnskapet.

Disse reservene blir nesten å betrakte som vår livsforsikring. Rådmannen er svært glad for at vi har etablert en felles holdning om å konsolidere stillingen før vi benytter denne type midler. Det gir en

trygg økonomiforvaltning, og vi unngår budsjettmessige tabber i form av manglende midler til igangsatte tiltak.

KAP. 6 RÅDMANNENS AVSLUTNINGSKOMMENTAR

Forslaget til årsbudsjett for 2007 er fremarbeidet gjennom en grundig og inkluderende prosess. Administrativt startet vi arbeidet relativt tidlig. Dette var helt nødvendig, ettersom våre inntektsrammer ble betydelig lavere enn forventet.

Rådmannen er likevel glad for å kunne fremlegge et budsjett i balanse uten oppsigelser og direkte nedleggelse av tjenestetilbud. Bakgrunnen for dette er nevnt tidligere i dette dokumentet.

Malurten i begeret denne gangen er fremtidsutsiktene i forhold til økonomiplanen. Dersom folketallet ikke stabiliserer seg, vil det bli krevende år videre i økonomiplanen. Rådmannen ser ikke for seg at det er mulig å foreta nye og vesentlige innsparinger fremover. I allefall ikke uten at dette vil gi svært negative utslag på de fleste områder.

Rådmannen innrømmer også at vi fortsatt administrativt er preget av den enorme nedbemanningen vi har foretatt de seneste år. Vi har de tre siste årene slanket kommuneorganisasjonen mer enn det jeg trodde var mulig. Vi bærer preg av dette gjennom at ansatte gjør mer enn det vi kan forvente i en normal situasjon.

I så måte blir det nærmest absurd å skulle foreta nye prioriteringer i forhold til store driftsreduksjoner.

Profilen på budsjettet er stramt, noe som medfører at budsjettansvarlige allerede nå har fått beskjed om varsom håndtering av midlene. Men sammenliknet med andre relevante kommuner, så er vi tross alt rimelig heldig stilt. Mange kommuner er i dag stilt overfor en situasjon som vi var stilt overfor i 2003/2004. På den annen side medfører dette en problematisk tilværelse for oss, ettersom vi har benyttet handlingsrommet i form av inntjeningspotensiale.

Videre må vi ta inn over oss at vi er blitt betraktelig færre innbyggere over tid. Samtidig har kommunens oppgaver og driftsutgifter blitt større. I denne sammenheng er det overmåtelig viktig at vi endelig får sving på det lokale næringsliv. Dette gjentas til det kjedsommelige, ettersom dette er den eneste nøkkelen til å komme ut av uføret.

Øksfjord 13.11.06

Jostein Størdal
-rådmann-

ØKONOMIPLAN 2007 - 2010

Innledning

Det henvises til budsjettkommentarene tidligere i dokumentet. Ettersom det råder stor usikkerhet i tilknytning til fremtidige frie inntekter, legges det ikke ned en stor grad av presisjon i økonomiplanen.

Rådmannen føler derfor at vi den nærmeste tiden må konsolidere den økonomiske stillingen. Dette gjennom at vi opprettholder en forsiktig forvaltning generelt, frem til at vi er sikre på at de økonomiske resultatene og fundamentene er på plass.

Nye låneopptak av omfattende størrelser vurderes som helt uaktuelt. Vi får heller sette oss i selene for å bygge opp fond som egenkapital i nødvendig prosjekter. Dette nevnes siden vi har høy lånegjeld – og en rente som er på veg opp.

Forutsetninger

Rammetilskuddet er lagt inn i tråd med regjerings tildelte rammer til kommunene. Nytt inntektssystem vil bli innført i perioden – økonomiplanen som helhet blir derfor bare å regne som forsiktige estimer. Rammetilskuddet påvirkes i hovedsak av skatt på formue og inntekt, systemomlegginger, oppgaveendringer, innlemmelse av øremerkede tilskudd, overgangsordninger, og endringer i folkemengde. Det presiseres også at vi forventer at folketallsutviklingen skal holde seg på nivå med grunnlagstallene pr. 01.01.06. Rådmannen har formening om at dette på sikt kan være realistisk. Vi registrerer nå at hjørnesteinsbedriftene innen fiskerinæringen tilsynelatende er stabile, og at vi nå har muligheter til å få omstillingsstatus. Rådmannen mener derfor at det som en positiv konsekvens av dette, må være naturlig at folketallet stabiliseres, etter flere år med jevn nedgang.

Skatteinntektene er videreført tilsvarende budsjettert inntekt i 2007, og er også basert på KS sin prognosemodell for frie inntekter.

Rente- og avdragsutgiftene er endret i tråd med nedbetalingsplan. Og det forutsettes at utbytte fra ulike aktører holder seg på dagens nivå.

Forøvrig er konsekvensene av vedtatte og til dels iverksatte tiltak lagt inn i tallene.

Helårsvirkningen av innsparingstiltak er lagt inn i planen f.o.m. 2007.

Økonomiplanen tilfredsstiller kommunelovens krav til balanse. Alle årene i planperioden er saldert med budsjettbalanse.

Videre er det ikke utarbeidet kapitalbudsjett for perioden, ettersom kommunestyret ved forrige behandling av planen fastsatte at det ikke er rom for større investeringer basert på låneopptak. Til det er vår langsiktige lånegjeld for høy i utgangspunktet – sammenhold med tilgjengelige driftsmidler for å betjene ytterligere lån.

Budsjettforutsetninger – bevilgningsbudsjett

Driftsbudsjett	Regnskap 2005	Budsjett 2007	Budsjett 2008	Budsjett 2009	Budsjett 2010
Skatt på inntekt og formue	16.183	16.476	16.476	16.476	16.476
Ordinært rammetilskudd	48.864	54.794	54.794	54.794	54.794
Øvrige generelle tilskudd	1.254	2.166	2.166	2.166	2.166
Sum frie disp. inntekter	66.301	73.436	73.436	73.436	73.436
Til fordeling					
1.1 Sentraladm.	11.162	11.646	11.646	11.646	11.646
1.2 Oppvekst og kultur	19.300	20.780	20.780	20.780	20.780
1.3 Helse og sosial	25.138	29.293	29.293	29.293	29.293
1.4 Driftsavdelingen	4.677	3.973	3.823	3.823	3.823
Netto utg. pr. H.K	60.277	65.692	65.542	65.542	65.542
Brutto driftsresultat					
Renteutgifter	+2.914	2.900	2.850	2.800	2.750
Gjeldsavdrag	4.209	4.250	4.250	4.250	4.250
Netto driftsresultat	10.072	594	794	844	894
Benyttet som følger:					
Overført investeringer		503			
Avsatt til generelt disp.fond			794	844	894
Avsatt investeringsfond					
Fiskerifond					
Bundne fond		91			
Overført inv.regnskapet					
Div "avsetninger"					

(Tallene i tabellen er satt opp som rene nettosummer. For å finne bruttotall, kan man gå inn i tabellene i rådmannens budsjettkommentarer for 2007).

Tabellen overfor er svært forenklet. Og tallmaterialet er kun videreført med hensyn til 2007 budsjettet. Dette fordi rådmannen ikke finner det hensiktsmessig å legge mye tid i dette, ettersom det er knyttet stor usikkerhet til våre fremtidige frie inntekter.

Rådmannen understreker derfor at det knytter seg stor usikkerhet til tallene i planen. Dette innebærer at planen blir en enkel ledesnor for fremtidig årsbudsjettarbeid. Men den vil selvsagt bli mer kvalitets sikret, evaluert og omarbeidet det enkelte år. Dette kan selvsagt medføre at enkelte tiltak blir omgjort, bearbeidet eller rett og slett utelatt når årsbudsjett skal fremlegges. Videre kan det selvsagt bli fremmet andre tiltak/forslag i denne sammenheng dersom rådmannen finner dette formålstjenlig eller nødvendig. Tallene ovenfor er derfor en rettesnor og en svært forenklet veileder i det videre arbeidet. I så måte understrekes det at netto driftsresultat for årene 2008 – 2010 er rene estimater.

Dette presiseres fordi vi selvsagt må ta fortløpende stilling til:

- Utviklingen i folketallet
- Rentenivået
- Endringer/systemvirkninger i inntektssystemet
- Endret etterspørsel etter tjenester
- Faktisk tilgang på ressurser
- Pensjonskostnader
- Stadig krevende lønnsoppgjør

Endringer i perioden 2008 – 2010

Rent tallmessig er det lagt svært få korrigeringer i planen. Rådmannen ser det mer hensiktsmessig og verbalt beskrive utfordringene som vil møte oss kommende år.

Rammeområde 1.1 Sentrale styringsorganer/felles utgifter

En av de største utfordringene i planperioden blir å ta høyde for krevende lønnsoppgjør. Det er ikke gjort i tallmaterialet ovenfor. Dette på bakgrunn av at rådmannen rett og slett ikke evner å konkretisere aktuelle kutt innenfor et så kort tidsperspektiv.

Videre har rådmannen tidligere skissert muligheter for å redusere rammeområdet med en halv stilling. Dette vurderes nå som lite aktuelt, ettersom det allerede i dag er stort press på stabsfunksjonene.

Rammeområde 1.2 Undervisning og kultur

Dersom nedgangen i folketallet ikke stabiliserer seg, og vi ikke får en realvekst i de frie inntektene vil det bli nødvendig å diskutere fremtidig skolestruktur i planperioden. Dette er sannsynligvis ikke ønskelig – og rådmannen anser dette å være en betent politisk sak.

Men dersom vi må gjennomføre ytterligere besparelser av stort omfang, er det etter rådmannens syn kun endring av skolestruktur som har et økonomisk innsparingspotensiale som monner. Jeg vet at dette kan medføre negative ringvirkninger, og på lang sikt medføre en null gevinst – gjennom ytterligere fraflytting.

Men i værste fall må vi være forberedt på å diskutere en skole i Vestre Loppa. Vi må også være forberedt på å flytte ungdomstrinnet fra Nuvsvåg skole til Høgtun. Jeg er innforstått med at dette medfører mange rystende hoder, frykt og tilnærmet hat. Men vi har ikke andre tjenesteområder å kutte på nå.

Rådmannen vil selvsagt ikke få dette utredet dersom vi kan unngå det. Men det nevnes likevel, ettersom det kan bli et skrekk-scenario.

Rammeområde 1.3 Helse, sosial, pleie og omsorg

Presset på pleie- og omsorg er meget stort. Det vil derfor ikke være mulig å hente inn ytterligere stillinger her. Dette nevnes siden vi i 2003 og 2004 lot være å skjerme dette området. Til sammen fjernet vi da i overkant av 13 stillinger innen området.

Det utelukkes imidlertid ikke at legenes utekontordager vil kunne bli vurdert i perioden.

Videre må det nevnes at fom 2008 vil psykiatrimidlene bli innlemmet i våre frie inntekter. Intensjonene er da at tjenestene skal opprettholdes jfr. opptrappingsplanen.

Rammeområde 1.4 Driftsavdelingen

Stillinger som blir ledige ved naturlig avgang skal vurderes nøye før det evt. blir gjort nytilsetting. I så måte er det kalkulert med en mulig inndragelse av en halv-stilling i 2008.

Videre forventer rådmannen at økt næringsaktivitet og nøktern økonomistyring ved Loppa Havn skal kunne medføre stabil kaileie til kommunen.

Andre forhold – Ting kan snu

Dette dokumentet er mer preget av pessimisme og dystre spådommer enn godt er. Men vi har gjennom realisme og god økonomistyring klart oss gjennom flere krevende budsjettår. Derfor kan ikke rådmannen utelate og få frem økonomiske fakta. Noe annet ville være å betrakte som en direkte tjenesteforsømmelse.

Men selvsagt håper også rådmannen at vi skal unngå flere dramatiske og negative kutt. Og en liten spore til optimisme bør vi kunne ha ettersom vi nå har muligheter til å få omstillingsstatus. Dette kan bidra til stabilisering av folketallet. I så tilfelle vil vi lettere klare å balansere kommuneøkonomien.